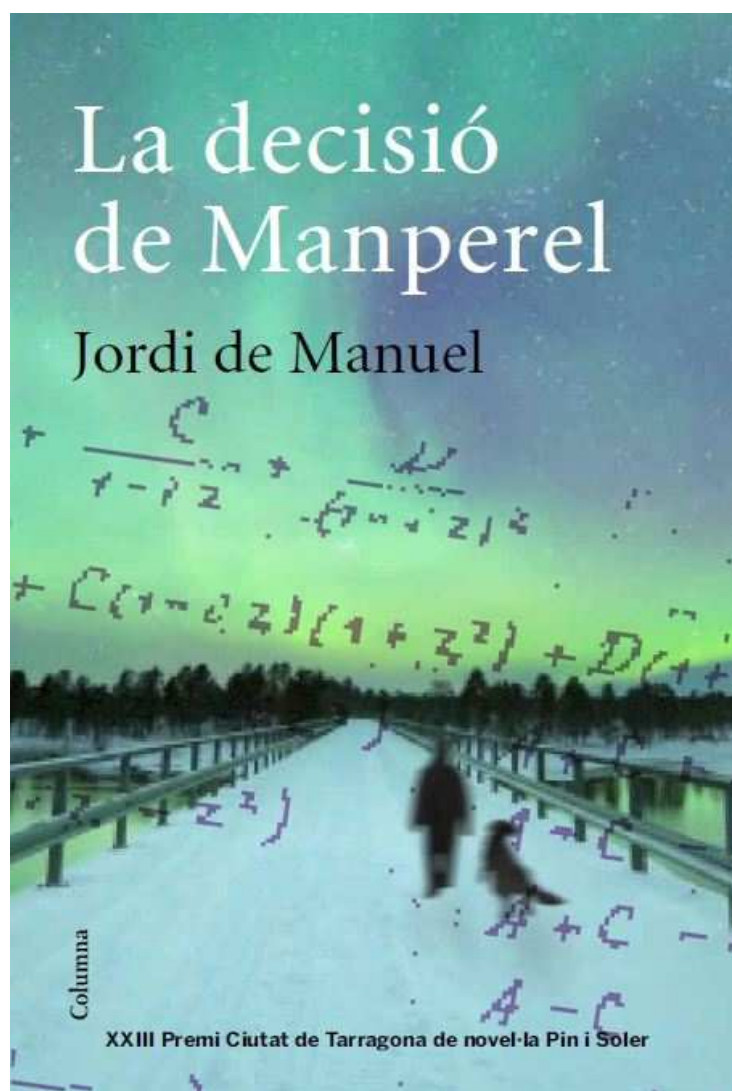

tertúlies literàries

reunió

**dijous, 21 de maig de 2015
a les 12:00 hores**

biblioteca central tecla sala

biografia

Sóc Jordi de Manuel Barrabín, vaig nèixer a Barcelona el 1962. Sóc professor i escriptor. Vaig estudiar Biologia a la UB, on em vaig doctorar en Ecologia. He centrat l'activitat científica en els organismes aquàtics i en l'ecologia d'aigües continentals (limnologia) i he publicat una vintena d'articles d'àmbit científic. Treballo a les aules de secundària des de 1986. He elaborat multitud de materials educatius i he escrit prop de cinquanta articles relacionats amb l'educació científica i la recerca en didàctica. He format part de diferents grups de treball, amb els quals hem rebut diversos premis a la innovació i recerca educativa. Col·laboro habitualment amb diverses universitats en cursos i activitats sobre didàctica de les ciències.

En el camp de la ficció he publicat diverses novel·les combinant, sobretot, el gènere negre i la ciència-ficció. També he escrit nombrosos relats per a infants, joves i adults aplegats en reculls propis i en antologies. He estat guardonat amb diversos premis literaris, entre els quals destaquen el Premi El Lector de l'Odissea (amb un jurat format per un Consell de Cent Lectors), el Premi Ciutat de Mollerussa, el Premi Pere Calders, el Premi Manuel de Pedrolo, el Premi Ictineu (2010 i 2014) i el Premi Ciutat de Tarragona Pin i Soler. Sóc creador de la sèrie de novel·les de gènere negre protagonitzades per l'inspector Marc Sergiot.

<http://www.jordidemanuel.cat/quisoc.htm>

obres

a) Narrativa per a infants:

El somni de la nena bruna. Eivissa, Res Publica, 2000
Els ulls d'Abdeslam. Barcelona, La Galera, 2001 (també traduït al castellà)
De tots colors. Barcelona, Alfaguara/Grup Promotor, 2001
Un niu de formigues. Alzira, Animallibres, 2008

b) Narrativa per a joves:

El pes de la por. amb Sílvia Vega. Barcelona, Alfaguara/Grup Promotor, 1998
Set de llops. Barcelona, La Galera, 2003
El beuratge, Barcelona, Alfaguara/Grup Promotor, 2003

c) Narrativa per a adults:

Tres somnis blaus. Barcelona, Columna, 2000
Cels taronges. Barcelona, Columna, 2001
Disseccions. Barcelona, Proa, 2001
Cabells porpres. Barcelona, Columna, 2002
L'home que estripava llibres a Un cop de sort i altres narracions. Barcelona, Proa, 2003
Pantera negra. Barcelona, Proa, 2004
Calcs Mataró. Ajuntament de Mataró, 2005
Dos anys de vacances Al recull "Els fills del capità Verne". Lleida, Pagès editors, 2005
L'olor de la pluja Barcelona, RBA La Magrana, 2006
El cant de les dunes Lleida, Pagès editors, 2006
El raptor de gnoms, Barcelona, RBA La Magrana, 2007
El laberint, a Salou 6 pre-textos III. Barcelona, Meteora, 2007
Mans lliures, Barcelona, Edicions 62, 2009
Segrest exprés a Crims.cat. Barcelona, Alrevés, 2010
Nit del segon origen a Tombes i Lletres. La Bisbal de l'Empordà, Ed. Sidillà, 2011.
La mort del corredor de fons Barcelona, Edicions 62, 2012.
Orsai, Barcelona, Meteora, 2012.
La decisió de Manperel, Barcelona, Columna, 2013
 Científics lletraferits, amb Salvador Macip et al. València, Mètode, 2014.
100 situacions extraordinàries a l'aula, amb Paz Monserrat Valls, Cossetània, 2014.

entrevista

La teva novel·la parteix d'un personatge real, el matemàtic rus Grigori Perelman. Perelman va resoldre la Conjectura de Poincaré, considerada un dels problemes matemàtics més difícils de demostrar. Quan li van atorgar la Medalla Fields, la distinció més important del món per a un matemàtic, ell la rebutjà. Tinc entès que aquest és el detonant de la teva novel·la...

Sí, ho has dit bé. L'estiu de 2006 vaig llegir en un diari la notícia. Sabia que la conjectura de Poincaré —que té un enunciat pràcticament incompreensible per algú que no és matemàtic— era un dels Set Problemes del Mil·lenni, un problema que feia més un segle ningú havia aconseguit resoldre. Em va impactar veure que Perelman l'havia solucionat, la imatge de la seva cara, i saber que renunciava al guardó i al milió de dòlars. Va ser el tret de sortida d'una història que vaig intuir que podia convertir en una trama potent, una història que podia interessar a molts lectors.

Fa molt que la tens escrita? Quan temps hi has dedicat?

La cronologia i les decisions que vaig haver de prendre en aquesta obra tenen una certa complexitat, són com un petit problema matemàtic... M'hi vaig posar aquell mateix estiu, però com que estava immers en altres projectes només vaig investigar superficialment sobre el personatge real i vaig fer un esquema del que volia. A finals dels 2006 vaig començar a escriure la novel·la mentre anava acabant altres obres fins que vaig tenir una primera versió al 2010. Em va semblar que no era una versió ben acabada i la vaig revisar a fons... en aquest cas vaig reescriure força i cada vegada disposava d'un original més polit de la novel·la. En un moment donat vaig tenir el dilema de fer canvis importants, però vaig decidir mantenir l'essència de la trama, els escenaris, el ritme i els personatges com els havia esbossat a la primera versió. Els lectors i el temps, que són els millors jutges d'una obra literària, em faran saber si vaig prendre la decisió adequada.

Coneixem perfectament la teva afecció per la ciència-ficció, que sovint és present, en major o menor mesura, a les teves obres. Ens ofereixes a Manperel una certa distòpia catastrofista com passava en alguns dels títols futuristes del cicle de Marc Sergiot? O és més aviat una novel·la de ciència-en-ficció (és a dir, que usa la ciència per plantejar reflexions i dilemes ètics)?

Per a mi és molt important que cada relat o novel·la que escric s'impregni d'una determinada atmosfera, que el lector hi entri i s'hi senti a gust. L'atmosfera de la petita illa de l'àrtic i l'escenari on s'esdevé la història pot semblar molt distòpic, però la distòpia no és l'essència d'aquesta novel·la encara que algun lector pugui entreveure-la. Els problemes ètics i morals per a mi sempre han d'estar presents en el que escric, encara que només es tracti de les relacions humanes, de paisatges humans. Víktor Nikolàievitx Manperel, ha de prendre una decisió que pot canviar la idea que tenim del món i de l'univers... aflora la relació amb el seu pare, la que té amb la mare i el sentit del seu immens talent i les seves obsessions. Hi ha també un personatge molt important que s'apropia d'una part de la novel·la: Kiril Botonov, el carter que porta la carta i les gravacions del pare de Manperel cada setmana.

Tu sempre manifestes que la literatura és la biografia del món i que ens serveix per poder explicar allò que no entenem. Com lliga aquesta idea amb una novel·la com Manperel?

Que "la literatura és la biografia del món" és una definició que li vaig sentir enunciar a un col·lega escriptor, l'Antoni Munné-Jordà, mentre presentava "El cant de les dunes", la novel·la de tall més clàssic de ciència-ficció que he escrit. Vaig pensar que era una definició molt encertada de la literatura. Jo sempre hi afegeixo: "...la biografia del passat, del present i de l'esdevenidor". La idea lliga completament amb la novel·la, perquè en aquesta s'especula d'una manera arriscada, apocalíptica, amb la procedència del coneixement, però sobretot, exploro també les relacions humanes, el que som.

Tu també dius sovint que la literatura no pot ser avorrida, que ha de distreure i resultar molt atractiva per al lector. És a dir, que ens ha d'enganxar des de les primeres pàgines. Per tant, tot i el tema tan científic, hem de suposar que Manperel està adreçada a un públic ampli...

I tant, la literatura no hauria mai d'avorrir. El lector mai no hauria de tenir la temptació de saltar-se pàgines o anar fullejant per saber quant li falta per acabar un capítol o tot el text... tinc la sort que els meus lectors sovint troben que els meus llibres se'ls fan curts, que els sap greu que s'acabin aviat i crec que això és un bon senyal perquè vol dir que s'ho han passat bé. Aquesta novel·la no té el ritme que imposa la narrativa negra, que és el darrer que he publicat en novel·la. És més pausada, la qual cosa no vol dir que no sigui intensa. El tema científic, en aquest cas matemàtic, no limitarà cap lector... només és el context que em permet vertebrar la història, que ningú no tingui por a les tan injustament temudes matemàtiques. No hauríem de témer res que ens ajuda a explicar i comprendre el món.

Personalment, t'he de dir que estic molt satisfeta que una d'aquelles novel·les que podrien ser considerades "de gènere" (són les que, desgraciadament, sempre han estat tractades com "literatura de segona fila") hagi guanyat un premi generalista tan important com el Pin i Soler. Creus que és un pas endavant en la concepció literària del món català? Creus que comencem a alliberar-nos d'alguns prejudicis i d'algunes etiquetes?

Sí, jo també ho estic. Ho deia al començament: crec que és un pas endavant necessari, i n'hi ha d'haver més, per això estic tan agraït a la valentia del jurat d'un premi com el Pin i Soler de la ciutat de Tarragona, en el que segur que es van presentar obres amb un alt valor literari. Els prejudicis i les etiquetes sempre existiran, sempre hi haurà veus en contra que la literatura de gènere pugui tenir bona acceptació a la literatura catalana; aquests prejudicis ja hi eren quan Manuel de Pedrolo va arrasar amb "Mecanoscrit del segon origen" o quan Albert Sánchez Piñol ha estat tan llegit i traduït a tantes llengües amb "La pell freda". La normalització de la literatura catalana, que existeixi el gènere amb normalitat com passa amb altres literatures del món, serà un procés lent i necessitarà la complicitat d'editorials, acadèmics, escriptors i, sobretot, dels lectors.

Manperel és un anagrama que parteix del cognom del personatge real. Serà aquest el títol definitiu de la novel·la?

Manperel, el personatge de ficció, neix de l'alteració sil·làbica de Perelman, el personatge real. El títol definitiu que durà la novel·la és "La decisió de Manperel", que potser no sorprèn tant com "Manperel", però lliga més amb el significat de l'obra. Aprofito, ja que parlem de noms i personatges, per comentar que molts lectors poden sentir-se desconcertats o incòmodes perquè utilitzi la vida d'un personatge real per construir la història. Però vull deixar ben clar que només utilitzo, com a context, la decisió real que pren Grigori Perelman de resoldre la conjectura de Poincaré i renunciar al prestigi del premi i a l'enriquiment personal. A partir d'aquí tot és ficció i declaro el meu respecte i admiració pel personatge real i la integritat moral i la fidelitat als seus principis en la decisió que va prendre el matemàtic rus.